

Aan
De gemeenteraad van Zoetermeer

Zaakid
2024-028726

Van
Het college/ Wethouders Ter Laak en Weerwag en Burgemeester
Bezuijen

Datum
5 maart 2024

Onderwerp
Raadsmemo Stand van zaken Opvang- en Huisvestingsopgaven
eerste kwartaal 2024

Bijlagen

Inleiding

Hierbij ontvangt u een overzicht met de stand van zaken omtrent de opvang- en huisvestingsopgaven van Zoetermeer. Ook leggen wij uit wat de gevolgen zijn van de invoering van de Spreidingswet.

In onderstaand schema vindt u het totaaloverzicht van de verschillende opgaven met daarbij de cijfers van 1 februari 2024.

Opgave	Verplichting	Via	Soort huisvesting	(Indicatieve) Opgave voor Z'meer 2024	Voldaan	Te doen
1. Opvang ontheemden uit Oekraïne	Opvang op basis van noodwet	Veiligheidsregio	Gemeentelijke opvanglocatie	425	366	59
2. Opvang Asielzoekers	Spreidingswet	Samenwerking COA en gemeenten	Opvanglocatie	703 waarvan 60 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv)	630 waarvan 130 noodopvang	13 regulier en 60 amv
3. Huisvesting Statushouders (taakstelling)	Wettelijke taak Huisvestingswet 2014	Woningbouwcorporaties (prestatieafspraken)	Reguliere huisvesting	2024-I: 133	14	119
3a. Huisvesting Statushouders uit NH-hotel	Wettelijke taak Huisvestingswet 2014	Woningbouwcorporaties (prestatieafspraken)	Reguliere huisvesting	59	12	47 (waarvan er 11 een tekendatum voor een woning hebben)

1. Opvang ontheemden uit Oekraïne

De inspanningsverplichting is per 1 februari 2024 verhoogd. Hierdoor moeten we nog 59 ontheemden plaatsen. Landelijk is de bezetting 99,7% en zijn er nog 300 plekken. Per week komen er 60 ontheemden gemiddeld naar het aanmeldcentrum. Regionaal verzorgen we een gemiddeld aantal plaatsingen in vergelijking met de andere Nederlandse regio's.

Einde opvang derdelanders

In het [raadsmemo](#) Dordelenders Zoetermeer van 31 augustus 2023 bent u geïnformeerd over derdelanders (mensen die in Oekraïne een tijdelijke verblijfsvergunning hadden en naar Nederland zijn gevlucht vanwege de oorlog). Op 17 januari 2024 heeft de Raad van State geoordeeld dat de tijdelijke bescherming van derdelanders onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) per 4 maart 2024 eindigt. Dordelanders krijgen 28 dagen om de locatie te verlaten. Dit betekent dat zij uiterlijk 2 april 2024 de locatie moeten verlaten. Als de derdelanders asiel aanvragen, blijven ze in de opvang tot het COA ze kan opnemen. De kosten voor de opvang worden dan vergoed door het COA.

In Zoetermeer hebben we nu acht derdelanders. Zij zijn in beeld en hebben grotendeels aangegeven de opvang te gaan verlaten. Er zijn er een paar die mogelijk asiel gaan aanvragen.

2. Opvang asielzoekers

Spreidingswet – inhoud en proces

De 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (kortweg de Spreidingswet) is per 1 februari 2024 van kracht. Het wetsvoorstel geeft gemeenten, naast het Rijk, de wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen te bieden. Een verdeelsleutel moet daarbij zorgen voor een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over het land.

Voor februari 2024 werd van gemeenten verwacht dat zij vrijwillig opvangplaatsen aanboden.

De Spreidingswet kent een tweejaarlijkse cyclus met twee fasen:

Fase 1

Elke twee jaar wordt vóór 1 februari vastgesteld hoeveel opvangplekken er in Nederland nodig zijn voor asielzoekers in de komende twee jaar. Het totaal aantal plekken wordt indicatief verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal en de sociaaleconomische score van een gemeente. Door de aantallen van de gemeenten in de provincie bij elkaar op te tellen, ontstaat de provinciale opvangopgave. Gemeenten stemmen onderling af hoe zij gezamenlijk die provinciale opgave gaan invullen: welke gemeenten opvang gaan leveren en hoeveel plekken. De commissarissen van de Koning (CdK), in hun rol als rijksorgaan, coördineren deze gesprekken over het invullen van de provinciale opgave. Bestaande plekken of plekken die binnen twaalf maanden beschikbaar komen, tellen mee bij de invulling van de provinciale opgave. Dit geldt voor opvanglocaties met meer dan 100 plekken die voor langer dan 5 jaar beschikbaar zijn.

Vóór 1 november levert de CdK een verslag op over de invulling van de provinciale opgave aan de minister.

Fase 2

Als het gemeenten niet lukt om gezamenlijk de hele provinciale opgave in te vullen, dan kan de minister gemeenten aanwijzen, en daarmee verplichten, om asielzoekers op te gaan vangen.

Uiterlijk 31 december stelt de minister uiteindelijk het verdeelbesluit vast. Hierin worden de benodigde opvangplaatsen per provincie over de aangewezen gemeenten verdeeld. Hierbij houdt de minister rekening met het verslag van de CdK.

Na twee jaar start de cyclus opnieuw met het ramen van de hoeveelheid opvangplekken.

Onderstaand een infographic over dit proces:

Indien er een aanwijzing van de minister komt dan moet de gemeente binnen twee jaar zorgen voor opvangmogelijkheid. De gemeente moet een locatie beschikbaar stellen aan het COA, zorgen voor vergunningen en zo nodig een bestemmingsplan aanpassen.

Spreidingswet – opgave 2024 en gevolgen voor Zoetermeer

Op 31 januari 2024 zijn de totale capaciteitsbehoefte, de [provinciale opgaven](#) en de indicatieve verdeling over gemeenten in de Staatscourant gepubliceerd.

Provincies en gemeenten moeten samen in totaal 96.000 opvangplekken voor asielzoekers beschikbaar maken in Nederland voor medio 2025. De provinciale opgave voor Zuid-Holland bedraagt 19.776 opvangplekken. De indicatieve verdeling voor Zoetermeer bedraagt **703** opvangplekken waarvan **60** voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's). Afstemming van de gemeenten in Zuid-Holland over de invulling van de provinciale opgave vindt plaats via de Provinciale Regietafel (PRT) en Regionale Regietafels (RRT).

Momenteel heeft Zoetermeer 630 opvangplekken in de voormalige Penitentiare Inrichting (PI) aan de Rokkeveenseweg. De bestuursovereenkomst voor deze plekken loopt tot 9 februari 2025. Ten opzichte van de huidige opvangcapaciteit zou Zoetermeer nog 73 extra plekken moeten realiseren in 2024 (13 reguliere opvangplekken en 60 amv-plekken) om aan de indicatieve opgave te voldoen.

Om de regie te houden en aan de indicatieve opgave te voldoen, zal Zoetermeer zowel voor de reguliere opvangcapaciteit van 643 plekken als voor de 60 amv-plekken kijken naar mogelijkheden om duurzame (voor de minimale duur van vijf jaar) opvangplekken te realiseren. Als eerste optie daarvoor ligt het voortzetten en zo mogelijk uitbreiden van de huidige opvanglocatie (PI) voor de hand. Het college zal daarom allereerst kijken of het mogelijk is om deze opgave te realiseren door de huidige opvanglocatie te verlengen en uit te breiden. Op korte termijn wordt met het COA en het Rijksvastgoedbedrijf over deze mogelijkheid gesproken. De raad zal via een wensen- en bedenkingenprocedure tijdig worden betrokken bij mogelijke aanpassingen van afspraken over de PI. Binnenkort start een evaluatie van de huidige opvang. De resultaten daarvan worden ook aan de raad voorgelegd zodat zij kunnen worden meegenomen bij de uitwerking over het vervolg. Wij informeren en consulteren de raad nog voor het zomerreces over de uitkomsten en voortgang.

Capaciteit PI

Vorige week kwam het college er achter dat het COA meer personen opving in de PI dan afgesproken. Het college heeft het COA hier direct op aangesproken en in een formele brief aangekondigd dat dit per direct moest stoppen. Het COA heeft hierop de personen boven de afgesproken 630 plekken voor het weekend uitgeplaatst. Bovendien is er een bestuurlijk overleg gepland.

3. Huisvesting statushouders

Asielzoekers die een verblijfsvergunning krijgen (statushouders) worden gekoppeld aan een gemeente. Elk half jaar wordt op grond van de Huisvestingswet 2014 een taakstelling opgelegd aan de gemeente. Het aantal statushouders dat gehuisvest moet worden, is gebaseerd op het aantal inwoners van een gemeente.

De taakstelling voor 2023 was hoog met een opgave van totaal 345 mensen die passende woonruimte moesten krijgen. De achterstand op de taakstelling was half december 2023 69. Deze 69 statushouders zijn op 21 december 2023 voor maximaal zes maanden op kosten van het COA in het NH-hotel geplaatst onder de Hotel- en Accommodatie-regeling (HAR) van het COA. Daarmee heeft de gemeente administratief aan de taakstelling voldaan. De gemeente heeft eind december nog 10 statushouders uit het hotel weten te huisvesten. Inmiddels hebben van de overige 59 personen nog 12 personen een woning gekregen en hebben 11 personen al een tekendatum voor een woning. Met de woningbouwcorporaties wordt gekeken om de overige statushouders, in ieder geval vóór de afloop van de zes maanden, door te laten stromen naar huisvesting.

In de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties is een percentage afgesproken van de woningen die voor de bijzondere doelgroepen beschikbaar gesteld kunnen worden voor het vervullen van de huisvestingsverplichtingen die een gemeente heeft. Wegens onderbenutting van deze capaciteit voor 2023 wordt met terugwerkende kracht deze ruimte benut voor de statushouders die onder de taakstelling 2023 vallen: de resterende statushouders uit het NH-hotel.

De taakstelling voor huisvesting statushouders voor de eerste helft van 2024 is **133**. De Staatssecretaris (zie [brief](#) van november 2023) verwacht dat de huisvestingsopgave ook voor de aankomende periodes onverminderd groot zal zijn. Ook moet er rekening gehouden worden met een structureel hoge taakstelling voor de komende jaren.

Met de woningbouwcorporaties wordt vooruitgekeken in hoeverre deze taakstelling onder de huidige lokale prestatie afspraken (LPA) gerealiseerd kan worden. Zo nodig zal naar aanpassing van de LPA en naar aanvullende oplossingen gekeken worden. U wordt geïnformeerd over de voortgang.

Afsluitend

De diverse opvang- en huisvestingsopgaven vormen een grote uitdaging voor Zoetermeer. Het college wil de verantwoordelijkheid nemen om deze opgaven te realiseren.

Wij blijven u op de hoogte houden van de actuele ontwikkelingen.

Voor technische vragen kunt u zich wenden tot:

Naam : Liesbeth Remie
Telefoon : +31793469091
E-mailadres : L.C.Remie@zoetermeer.nl